

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

AK:N 152. TÄYSISTUNTO, 30.11.2022–1.12.2022

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Laillinen muuttoliike – Osaajien houkutteleminen EU:hun”

(2023/C 79/10)

Esittelijä:	Giuseppe VARACALLI (IT, Renew Europe), Geracen kunnanvaltuutettu
Viiteasiakirjat:	Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta COM(2022) 650 Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisille jäsenvaltion alueella oleskelua ja työskentelyä varten myönnettävää yhdistelmä lupaa koskevasta yhden hakemuksen menettelystä sekä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevien kolmansista maista tulleiden työntekijöiden yhtäläisistä oikeuksista COM(2022) 655 Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Osaajien houkutteleminen EU:hun COM(2022) 657

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Euroopan parlamentin ja neuvoston ehdotus direktiiviksi pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta

COM(2022) 650

Muutosehdotus 1

Johdanto-osan 8 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön aseman vilpillisen hankkimisen riskin ehkäisemiseksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että laillisen ja yhtäjaksoisen oleskelun vaatimuksen täyttymistä valvotaan asianmukaisesti kaikkien kolmansien maiden kansalaisten ryhmien osalta. Tämä riski on erityisen merkityksellinen niiden kolmansien maiden kansalaisten osalta, joilla on jäsenvaltioon tehdyn sijoituksen perusteella myönnetty oleskelulupa, koska näiden oleskelulupien myöntämiseksi ei aina edellytetä jatkuvaa fyysistä läsnäoloa kyseisessä jäsenvaltiossa, vaan edellytyksenä on ainoastaan, että sijoittajat oleskelevat kyseisessä jäsenvaltiossa rajoitetun ajan. Tämän riskin ehkäisemiseksi jäsenvaltioiden olisi tiukennettava laillisen ja yhtäjaksoisen oleskelun vaatimuksen valvontaa erityisesti sellaisten kolmansien maiden kansalaisten tekemien EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asemaa koskevien hakemusten osalta, jotka oleskelevat jäsenvaltiossa vastineena sijoitukselle, kuten pääomasiirrolle, kiinteistön ostamiselle tai vuokraamiselle, valtion velkakirjoihin sijoittamiselle, yhteisöihin sijoittamiselle, lahjoitukselle yhteisen edun mukaiseen toimintaan ja maksujen suorittamiselle valtion talousarvioon.</p>	<p>EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön aseman vilpillisen hankkimisen riskin ehkäisemiseksi jäsenvaltioiden olisi varmistettava, että laillisen ja yhtäjaksoisen oleskelun vaatimuksen täyttymistä valvotaan asianmukaisesti kaikkien kolmansien maiden kansalaisten ryhmien osalta. Tämä riski on erityisen merkityksellinen niiden kolmansien maiden kansalaisten osalta, joilla on jäsenvaltioon tehdyn sijoituksen perusteella myönnetty oleskelulupa, koska näiden oleskelulupien myöntämiseksi ei aina edellytetä jatkuvaa fyysistä läsnäoloa kyseisessä jäsenvaltiossa, vaan edellytyksenä on ainoastaan, että sijoittajat oleskelevat kyseisessä jäsenvaltiossa rajoitetun ajan. Tämän riskin ehkäisemiseksi jäsenvaltioiden olisi tiukennettava laillisen ja yhtäjaksoisen oleskelun vaatimuksen valvontaa tiivissä yhteistyössä toimivaltaisten paikallis- tai alueviranomaisten kanssa erityisesti sellaisten kolmansien maiden kansalaisten tekemien EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asemaa koskevien hakemusten osalta, jotka oleskelevat jäsenvaltiossa vastineena sijoitukselle, kuten pääomasiirrolle, kiinteistön ostamiselle tai vuokraamiselle, valtion velkakirjoihin sijoittamiselle, yhteisöihin sijoittamiselle, lahjoitukselle yhteisen edun mukaiseen toimintaan ja maksujen suorittamiselle valtion talousarvioon.</p>

Perustelu

Koska laillista ja jatkuvaa oleskelua koskeva vaatimus on osa-alue, joka edellyttää paikallis- ja alueviranomaisten suorittamaa valvontaa ja seurantaa (esim. asuinpaikan rekisteröinnin kautta), menettelymuutoksia tai valvonnan ”tiukentamista” olisi kehiteltävä yhteistyössä kyseisten viranomaisten kanssa. Näin vältetään kohtuuton hallinnollinen taakka ja saadaan käyttöön ruohonjuuritason kokemusta.

Muutosehdotus 2

Johdanto-osan 20 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Ammattipätevyys, jonka kolmannen maan kansalainen on hankkinut toisessa jäsenvaltiossa, olisi tunnustettava samoin edellytyksin kuin unionin kansalaisen ammattipätevyys. Kolmannessa maassa hankittu pätevyys olisi otettava huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY (*) mukaisesti. Tällä direktiivillä ei saisi rajoittaa säännelyjen ammattien harjoittamiselle kansallisessa lainsäädännössä asetettuja ehtoja.</p>	<p>Ammattipätevyys, jonka kolmannen maan kansalainen on hankkinut toisessa jäsenvaltiossa, olisi tunnustettava samoin edellytyksin kuin unionin kansalaisen ammattipätevyys. Kolmannessa maassa hankittu pätevyys olisi otettava huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2005/36/EY (*) mukaisesti, ja erityissäännöksillä voitaisiin sallia joustava harkinta, kun on kyse pakolaisista, sillä he eivät ehkä pysty toimittamaan tarvittavia asiakirjoja ja todisteita pätevyyksistä. Tällä direktiivillä ei saisi rajoittaa säännelyjen ammattien harjoittamiselle kansallisessa lainsäädännössä asetettuja ehtoja. Jäsenvaltioilla on velvollisuus antaa alaikäisille muuttajille heidän oikeudellisesta asemastaan riippumatta mahdollisuus käydä koulua vastaavin edellytyksin kuin omille kansalaisilleen. Tässä yhteydessä tulee kiinnittää erityistä huomiota maahanmuuttajatyttöihin, jotka jäävät koulutusjärjestelmässä todennäköisemmin muita heikompaan asemaan.</p>

Perustelu

Kansainvälistä suojelua hakevien henkilöiden vastaanottoa jäsenvaltioissa koskevista vaatimuksista 26. kesäkuuta 2013 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/33/EU (EUVL L 180, 29.6.2013, s. 96) mukaisesti jäsenvaltioiden on annettava hakijoiden alaikäisille lapsille ja alaikäisille hakijoille mahdollisuus käydä koulua vastaavin edellytyksin kuin omille kansalaisilleen. Tämä kohta ehdotetaan näin ollen säilytettäväksi, koska kuten useaan otteeseen on korostettu, asianmukaisen kotoutumisen varmistamisen ensimmäinen askel ovat jäsenvaltion kansalaisten oikeuksia vastaavat oikeudet, joihin on välttämättä sisällyttävä oikeus koulutukseen. On tärkeää muistaa esteet, joita tytöt kohtaavat erityisesti ollessaan epävarmoissa tilanteissa ja eristyksissä, mahdollisesti traumaattisten muuttoon liittyvien kokemusten takia.

Muutosehdotus 3

Johdanto-osan 28 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Yhdenmukaistamalla EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön aseman myöntämisedellytykset voidaan edistää jäsenvaltioiden keskinäistä luottamusta. Tällä direktiivillä ei kuitenkaan tulisi rajoittaa jäsenvaltioiden oikeutta myöntää muita pysyviä tai rajoittamattoman ajan voimassa olevia oleskelulupia kuin pitkäaikainen EU-oleskelulupa. Tällaisten kansallisten oleskelulupien ei tulisi antaa oikeutta oleskella muissa jäsenvaltioissa.</p>	<p>Yhdenmukaistamalla EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön aseman myöntämisedellytykset voidaan edistää jäsenvaltioiden keskinäistä luottamusta. Tällä direktiivillä ei kuitenkaan tulisi rajoittaa jäsenvaltioiden oikeutta myöntää muita pysyviä tai rajoittamattoman ajan voimassa olevia oleskelulupia kuin pitkäaikainen EU-oleskelulupa. Tällaisten kansallisten oleskelulupien ei tulisi antaa oikeutta oleskella muissa jäsenvaltioissa. Kolmannen maan kansalaisella voi olla sekä EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema että kansallinen oleskelulupa tai muu pysyvä EU-oleskelulupa.</p>

Perustelu

Olisi selvennettävä, että kolmannen maan kansalaisella, jolla on jo EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema, on oikeus kansalliseen sijoittautumislupaun, sikäli kuin tämä antaisi hänelle lisäoikeuksia. Sen paremmin nykyisessä 25 päivänä marraskuuta 2003 annetussa neuvoston direktiivissä 2003/109/EY pitkään oleskelleiden kolmansien maiden kansalaisten asemasta (EUVL L 16, 23.1.2004, s. 44) kuin uudelleenlaaditussakaan direktiivissä ei säädetä, että EU-aseman hakijan olisi luovuttava pysyvistä kansallisesta oleskeluluvastaan. Kolmansien maiden kansalaisilla voi sitä paitsi unionin oikeuden mukaan olla kaksi erilaista oleskelustatusta.

Muutosehdotus 4

4 artiklan 2 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltioiden on perustettava asianmukaiset valvontamekanismit sen varmistamiseksi, että laillisen ja yhtäjaksoisen oleskelun vaatimusta valvotaan asianmukaisesti ottaen erityisesti huomioon sellaisten kolmansien maiden kansalaisten jättämät hakemukset, joilla on ja/tai on ollut jossakin jäsenvaltiossa tehdyn sijoituksen perusteella myönnetty oleskelulupa.</p>	<p>Jäsenvaltioiden on perustettava tiivissä yhteistyössä toimivaltaisten paikallis- ja alueviranomaisten kanssa asianmukaiset valvontamekanismit sen varmistamiseksi, että laillisen ja yhtäjaksoisen oleskelun vaatimusta valvotaan asianmukaisesti ottaen erityisesti huomioon sellaisten kolmansien maiden kansalaisten jättämät hakemukset, joilla on ja/tai on ollut jossakin jäsenvaltiossa tehdyn sijoituksen perusteella myönnetty oleskelulupa.</p>

Perustelu

Koska laillista ja jatkuvaa oleskelua koskeva vaatimus on osa-alue, joka edellyttää paikallis- ja alueviranomaisten suorittamaa valvontaa ja seurantaa (esim. asuinpaikan rekisteröinnin kautta), menettelymuutoksia tai valvonnan ”tiukentamista” olisi kehiteltävä yhteistyössä kyseisten viranomaisten kanssa. Näin vältetään kohtuuton hallinnollinen taakka ja saadaan käyttöön ruohonjuuritason kokemusta.

Muutosehdotus 5

4 artiklan 5 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Unionin tai kansallisen lainsäädännön nojalla myönnetyn pitkäaikaisen viisumin tai oleskeluluvan haltijana vietetty oleskeluaika, mukaan lukien 3 artiklan 2 kohdan a, b, c ja e alakohdassa tarkoitettut tapaukset, otetaan huomioon laskettaessa 1 kohdassa tarkoitettua ajanjaksoa, jos asianomainen kolmannen maan kansalainen on saanut oleskeluoikeuden, jonka perusteella hänelle voidaan myöntää EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema.</p> <p>Laskettaessa 1 kohdassa tarkoitettua ajanjaksoa niiden henkilöiden osalta, joille on myönnetty kansainvälistä suojelua, huomioon otetaan vähintään puolet hakemuksen, jonka perusteella kansainvälistä suojelua myönnettiin, jättöpäivän ja direktiivin 2011/95/EU 24 artiklassa tarkoitettun oleskeluluvan myöntämispäivän välisestä ajanjaksosta, tai jos tämä ajanjakso ylittää 18 kuukautta, ajanjakso kokonaisuudessaan.</p>	<p>Unionin tai kansallisen lainsäädännön nojalla myönnetyn pitkäaikaisen viisumin tai oleskeluluvan haltijana vietetty oleskeluaika, mukaan lukien 3 artiklan 2 kohdan a, b, c, d ja e alakohdassa tarkoitettut tapaukset, otetaan huomioon laskettaessa 1 kohdassa tarkoitettua ajanjaksoa, jos asianomainen kolmannen maan kansalainen on saanut oleskeluoikeuden, jonka perusteella hänelle voidaan myöntää EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema.</p>

Perustelu

Ehdotetussa säännöksessä jätetään sen nykymuodossa soveltamisalan ulkopuolelle 3 artiklan 2 kohdan d alakohdassa tarkoitettut tapaukset, mikä tekisi turvapaikanhakijoihin sovellettavista järjestelyistä epäohdonmukaisia. Turvapaikanhakijoiden johdonmukaisen kohtelun varmistamiseksi ehdotetaan toisen tekstikappaleen poistamista.

Muutosehdotus 6

5 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Jäsenvaltiot voivat vaatia, että kolmansien maiden kansalaiset täyttävät kansallisen lainsäädännön mukaiset kotouttamisedellytykset.</p>	<p>Jäsenvaltiot voivat vaatia, että kolmansien maiden kansalaiset täyttävät kansallisen lainsäädännön mukaiset kotouttamisedellytykset. Tätä varten olisi vahvistettava monitoimijaista muuttoliikkeen hallintaa. Mahdollisia kotouttamisohjelmia järjestävien paikallis- ja/tai alueviranomaisten, paikallisten ja alueellisten verkostojen, toimialajärjestöjen ja valtuutettujen yksityisten toimijoiden olisi saatava jäsenvaltiolta riittävästi operatiivista ja taloudellista tukea, joka on oikeassa suhteessa tarjottuun palveluun. Kotouttamisohjelmat olisi valtavirtaistettava osaksi kaikkia koulutus-, työllisyys-, terveydenhuolto-, asumis- ja osallistamispolitiikkoja.</p>

Perustelu

Koska kotouttamisohjelmiin liittyviä kieli- ja kansalaistaitokursseja ja/tai ammattikoulutuskursseja toteuttavat usein paikallis- ja alueviranomaiset mutta myös voittoa tavoittelemattomat järjestöt ja ammattiliitot sekä paikalliset ja alueelliset verkostot, on olennaisen tärkeää, että ne saavat valtiolta riittävästi tukea tähän tarkoitukseen. Kotouttamisen valtavirtaistaminen osaksi erilaisia asiaan liittyviä politiikkoja nopeuttaa kotouttamisprosessia ja on osoitus ihmisoikeuksien, solidaarisuuden ja tasa-arvon arvojen kunnioittamisesta. Lisäksi se edistää kokonaisvaltaista ja monimuotoisuuden etuja hyödyntävää lähestymistapaa maahanmuuttoon.

Muutosehdotus 7

7 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>1. Voidakseen saada EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön aseman kolmannen maan kansalaisen on esitettävä hakemus sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa hän asuu. Hakemukseen on liitettävä kansallisessa lainsäädännössä määritellyt asiakirjat, jotka osoittavat, että hakija täyttää 4 ja 5 artiklassa luetellut edellytykset, sekä tarvittaessa voimassa oleva matkustusasiakirja tai sen oikeaksi todistettu jäljennös.</p>	<p>1. Voidakseen saada EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön aseman kolmannen maan kansalaisen on esitettävä hakemus sen jäsenvaltion toimivaltaisille viranomaisille, jossa hän asuu. Hakemukseen on liitettävä kansallisessa lainsäädännössä määritellyt asiakirjat, jotka osoittavat, että hakija täyttää 4 ja 5 artiklassa luetellut edellytykset, sekä tarvittaessa voimassa oleva matkustusasiakirja tai sen oikeaksi todistettu jäljennös. Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset informoivat kolmannen maan kansalaista hakemusmenettelystä kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun hän on täyttänyt vaatimuksen laillisesta ja yhtäjaksoisesta oleskelusta jäsenvaltion alueella.</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>2. Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ilmoittavat hakijalle kirjallisesti tekemästään päätöksestä mahdollisimman pian ja kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluttua täydellisen hakemuksen jättämisestä. Päätös on annettava asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle tiedoksi kansallisessa lainsäädännössä määrättyjen tiedoksiantomenettelyjen mukaisesti.</p> <p>Jos hakemuksen liitteenä toimitetut asiakirjat tai esitetyt tiedot ovat riittämättömät tai puutteelliset, toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava hakijalle, mitä lisäasiakirjoja tai -tietoja vaaditaan, ja asetettava niiden esittämistä tai toimittamista varten kohtuullinen määräaika. Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun määräajan kulumisen keskeytyy, kunnes viranomaiset ovat saaneet vaaditut lisäasiakirjat tai -tiedot. Jos vaadittuja lisäasiakirjoja tai -tietoja ei ole toimitettu kyseisessä määräajassa, hakemus voidaan hylätä.</p> <p>Asianomaiselle henkilölle tiedotetaan tämän direktiivin perusteella hänelle kuuluvista oikeuksista ja velvoitteista.</p> <p>Jos päätöstä ei ole tehty tässä säännöksessä tarkoitetussa määräajassa, siitä aiheutuvat seuraukset määräytyvät asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.</p> <p>3. Jos 4 ja 5 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä henkilö muodosta 6 artiklassa tarkoitettua uhkaa, jäsenvaltion on myönnettävä kyseiselle kolmannen maan kansalaiselle EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema.</p> <p>4. Jos pitkäaikaista EU-oleskelulupaa koskeva hakemus koskee kolmannen maan kansalaista, jolla on saman jäsenvaltion 14 artiklan mukaisesti myöntämä kansallinen oleskelulupa, kyseinen jäsenvaltio ei saa vaatia hakijaa esittämään todisteita 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymisestä, jos näiden edellytysten täyttyminen on jo tarkistettu kansallista oleskelulupaa koskevan hakemuksen yhteydessä.</p>	<p>2. Toimivaltaiset kansalliset viranomaiset ilmoittavat hakijalle kirjallisesti tekemästään päätöksestä mahdollisimman pian ja kuitenkin viimeistään kuuden kuukauden kuluttua täydellisen hakemuksen jättämisestä. Päätös on annettava asianomaiselle kolmannen maan kansalaiselle tiedoksi kansallisessa lainsäädännössä määrättyjen tiedoksiantomenettelyjen mukaisesti.</p> <p>Jos hakemuksen liitteenä toimitetut asiakirjat tai esitetyt tiedot ovat riittämättömät tai puutteelliset, toimivaltaisten viranomaisten on ilmoitettava hakijalle, mitä lisäasiakirjoja tai -tietoja vaaditaan, ja asetettava niiden esittämistä tai toimittamista varten kohtuullinen määräaika. Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetun määräajan kulumisen keskeytyy, kunnes viranomaiset ovat saaneet vaaditut lisäasiakirjat tai -tiedot. Jos vaadittuja lisäasiakirjoja tai -tietoja ei ole toimitettu kyseisessä määräajassa, hakemus voidaan hylätä.</p> <p>Asianomaiselle henkilölle tiedotetaan tämän direktiivin perusteella hänelle kuuluvista oikeuksista ja velvoitteista.</p> <p>Jos päätöstä ei ole tehty tässä säännöksessä tarkoitetussa määräajassa, siitä aiheutuvat seuraukset määräytyvät asianomaisen jäsenvaltion kansallisen lainsäädännön mukaisesti.</p> <p>3. Jos 4 ja 5 artiklassa säädetyt edellytykset täyttyvät eikä henkilö muodosta 6 artiklassa tarkoitettua uhkaa, jäsenvaltion on myönnettävä kyseiselle kolmannen maan kansalaiselle EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema.</p> <p>4. Jos pitkäaikaista EU-oleskelulupaa koskeva hakemus koskee kolmannen maan kansalaista, jolla on saman jäsenvaltion 14 artiklan mukaisesti myöntämä kansallinen oleskelulupa, kyseinen jäsenvaltio ei saa vaatia hakijaa esittämään todisteita 5 artiklan 1 ja 2 kohdassa säädettyjen edellytysten täyttymisestä, jos näiden edellytysten täyttyminen on jo tarkistettu kansallista oleskelulupaa koskevan hakemuksen yhteydessä.</p> <p>5. Pitkäaikaista oleskelulupaa koskevan hakemuksen hylkäämisestä tehtävässä päätöksessä on otettava huomioon tapauksen olosuhteet ja noudatettava suhteellisuusperiaatetta.</p>

Perustelu

Toimivaltaisten viranomaisten on tärkeää informoida henkilöitä, jotka voivat hakea pitkäaikaista oleskelulupaa, asianmukaisesti tällaisesta mahdollisuudesta, sillä oleskeluluvan hakijoille tiedottamisessa on vakavia puutteita, mikä aiheuttaa hakijoiden keskuudessa hämmennystä, väärinkäsityksiä ja vääriä toiveita ja johtaa myös hallinnollisen menettelyn ylikuormittumiseen ja viivästyksiin. Lisäksi ehdotetaan, että direktiivin 7 artiklan lisätään uudelleenlaaditun sinistä korttia koskevan direktiivin 7 artiklan 3 kohtaan perustuva uusi 5 kohta, jotta varmistettaisiin, että maahanmuuttoviranomaiset toimivat oikeasuhteisesti ja ottavat huomioon tapauksen olosuhteet.

Muutosehdotus 8

9 artiklan 1 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
EU:n alueella pitkään oleskelleet henkilöt eivät ole oikeutettuja säilyttämään EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asemaa seuraavissa tapauksissa:	EU:n alueella pitkään oleskelleet henkilöt eivät ole oikeutettuja säilyttämään EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asemaa seuraavissa tapauksissa:
a) todetaan, että EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema on hankittu vilpillisesti;	a) todetaan, että EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema on hankittu vilpillisesti;
b) annetaan laillisen oleskelun lopettamista koskeva päätös 13 artiklassa säädetyin edellytyksin;	b) annetaan laillisen oleskelun lopettamista koskeva päätös 13 artiklassa säädetyin edellytyksin;
c) henkilö on poissa unionin alueelta 24 kuukautta yhtäjaksoisesti.	c) henkilö on poissa unionin alueelta yli 24 kuukautta yhtäjaksoisesti.

Perustelu

Sana ”yli” ehdotetaan lisättäväksi, jotta teksti vastaisi sitä, mitä direktiivissä todetaan jäljempänä.

Muutosehdotus 9

14 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Pysyvät tai rajoittamattoman ajan voimassa olevat kansalliset oleskeluluvat	Pysyvät tai rajoittamattoman ajan voimassa olevat kansalliset oleskeluluvat
Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen myöntää muita pysyviä tai rajoittamattoman ajan voimassa olevia oleskelulupia kuin tämän direktiivin mukaisesti myönnetty pitkäaikaiset EU-oleskeluluvat. Tällaiset oleskeluluvat eivät anna haltijalleen tämän direktiivin III luvun mukaista oikeutta oleskella toisissa jäsenvaltioissa.	Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen myöntää muita pysyviä tai rajoittamattoman ajan voimassa olevia oleskelulupia kuin tämän direktiivin mukaisesti myönnetty pitkäaikaiset EU-oleskeluluvat. Tällaiset oleskeluluvat eivät anna haltijalleen tämän direktiivin III luvun mukaista oikeutta oleskella toisissa jäsenvaltioissa. <i>Pysyviä kansallisia oleskelulupia myöntävien jäsenvaltioiden on annettava kolmansien maiden kansalaisille, joille ne ovat myöntäneet EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön aseman, samat oikeudet ja edut kuin niiden kansallisissa järjestelmissä, jos tällaisten kansallisten järjestelmien mukaiset oikeudet ja edut ovat suotuisimmat.</i>

Perustelu

Jotta pitkäaikaisen EU-oleskeluluvan ja pysyvän kansallisen oleskeluluvan tarjoamat edellytykset olisivat tasapuoliset, jäsenvaltioiden on myönnettävä kolmansien maiden kansalaisille, joilla on EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema, samat oikeudet ja edut kuin kansallisen statuksen yhteydessä. Ehdotettu muutos vastaa kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä korkeaa osaamistasoa vaativaa työtä varten sekä neuvoston direktiivin 2009/50/EY kumoamisesta 20 päivänä lokakuuta 2021 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2021/1883 (uudelleenlaadittu) (EUVL L 382, 28.10.2021, s. 1) sinistä korttia koskevaa 11 artiklan 6 kohdassa olevaa lauseketta.

Muutosehdotus 10

21 artiklan 3 kohta

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Toisen jäsenvaltion on myönnettävä EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön perheenjäsenille oleskelulupa, joka voidaan uusida ja joka on voimassa yhtä kauan kuin EU:n alueella pitkään oleskelleelle henkilölle myönnetty oleskelulupa.</p>	<p>Toisen jäsenvaltion on myönnettävä EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön perheenjäsenille oleskelulupa, joka voidaan uusida ja joka on voimassa yhtä kauan kuin EU:n alueella pitkään oleskelleelle henkilölle myönnetty oleskelulupa. Oleskelulupa myönnetään neuvoston asetuksessa (EY) N:o 1030/2002 säädettyjen sääntöjen ja vakiomallin mukaisesti. Jäsenvaltioiden on lisättävä kohtaan "Huo-mautuksia" teksti "haltijalla on samat III luvun mukaiset oikeudet kuin EU:n alueella pitkään oleskelleella henkilöllä".</p>

Perustelu

Oleskeluluvassa olisi mainittava erikseen, että se on myönnetty toisessa jäsenvaltiossa pitkään oleskelleelle henkilölle, sillä viranomaiset, yksityiset organisaatiot ja muut henkilöt eivät voi muuten tietää, että kolmansien maiden kansalaisilla on EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asema ja siihen liittyvät oikeudet, kuten oikeus yhdenvertaiseen kohteluun.

Muutosehdotus 11

24 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p style="text-align: center;">Toisessa jäsenvaltiossa myönnetty kohtelu</p> <p>1. Kun EU:n alueella pitkään oleskellut henkilö ja hänen perheenjäsenensä saavat 21 artiklassa säädetyn oleskeluluvan toisessa jäsenvaltiossa, heitä kohdellaan kyseisessä jäsenvaltiossa yhdenvertaisesti 12 artiklassa tarkoitetuilla aloilla ja 12 artiklassa tarkoitettuun ehdoin.</p> <p>2. EU:n alueella pitkään oleskelleella henkilöillä ja hänen perheenjäsenillään on pääsy työmarkkinoille 1 kohdan mukaisesti.</p> <p>Jäsenvaltiot voivat säätää, että EU:n alueella pitkään oleskelleet henkilöt ja heidän perheenjäsenensä, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, ilmoittavat toimivaltaisille viranomaisille kaikista työnantajan tai taloudellisen toiminnan muutoksista. Tällainen vaatimus ei vaikuta asianomaisten henkilöiden oikeuteen aloittaa ja harjoittaa uutta toimintaa.</p> <p>Jäsenvaltiot voivat päättää kansallisen lainsäädännön mukaisesti edellytyksistä, joilla 16 artiklan 2 kohdan b tai c alakohdassa tarkoitettu henkilö ja hänen perheenjäsenensä voivat olla palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina.</p>	<p style="text-align: center;">Toisessa jäsenvaltiossa myönnetty kohtelu</p> <p>1. Kun EU:n alueella pitkään oleskellut henkilö ja hänen perheenjäsenensä saavat 21 artiklassa säädetyn oleskeluluvan toisessa jäsenvaltiossa, heitä kohdellaan kyseisessä jäsenvaltiossa yhdenvertaisesti 12 artiklassa tarkoitetuilla aloilla ja 12 artiklassa tarkoitettuun ehdoin.</p> <p>2. EU:n alueella pitkään oleskelleella henkilöillä ja hänen perheenjäsenillään on pääsy työmarkkinoille 1 kohdan mukaisesti.</p> <p>Jäsenvaltiot voivat säätää, että EU:n alueella pitkään oleskelleet henkilöt ja heidän perheenjäsenensä, jotka harjoittavat taloudellista toimintaa palkattuna työntekijänä tai itsenäisenä ammatinharjoittajana, ilmoittavat toimivaltaisille viranomaisille kaikista työnantajan tai taloudellisen toiminnan muutoksista. Tällainen vaatimus ei vaikuta asianomaisten henkilöiden oikeuteen aloittaa ja harjoittaa uutta toimintaa.</p> <p>Jäsenvaltiot voivat päättää kansallisen lainsäädännön mukaisesti edellytyksistä, joilla 16 artiklan 2 kohdan c alakohdassa tarkoitettu henkilö ja hänen perheenjäsenensä voivat olla palkattuina työntekijöinä tai itsenäisinä ammatinharjoittajina.</p>

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
	<p>3. Edellä 16 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetuilla henkilöillä on opiskeluun käyttämänsä ajan ulkopuolella oikeus toimia palkattuina työntekijöinä ja mahdollisuus saada lupa harjoittaa taloudellista toimintaa itsenäisinä ammatinharjoittajina asianomaiseen toimintaan kyseisessä jäsenvaltiossa sovellettavien sääntöjen ja edellytysten mukaisesti. Kukin jäsenvaltio vahvistaa tällaisen toiminnan harjoittamiseen sallitun enimmäisajan joko tunteina viikossa taikka päivinä tai kuukausina vuodessa. Enimmäisajan on oltava vähintään 15 tuntia viikossa tai vastaava määrä päiviä tai kuukausia vuodessa.</p>

Perustelu

Jos direktiivin 24 artiklan 2 kohdan viimeinen virke muotoillaan ehdotuksen mukaisesti, pitkään oleskelleen kolmannen maan kansalaisen, joka muuttaa toiseen jäsenvaltioon opiskelemaan 16 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettulla tavalla, mahdollisuus työskennellä riippuisi täysin asiaa koskevista kansallisista säännöistä. Sille, että vähintään viisi vuotta laillisesti EU:n alueella oleskelleella kolmannen maan kansalaisella pitäisi olla heikommat mahdollisuudet päästä työmarkkinoille kuin opiskelijoita ja tutkijoita koskevan 11 päivänä toukokuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2016/801 tutkimusta, opiskelua, harjoittelua, vapaaehtoistyötä, oppilaskäytön-ohjelmaa tai koulutushanketta ja au pairina työskentelyä varten tapahtuvan kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä (EUVL L 132, 21.5.2016, s. 21) 24 artiklassa tarkoitettulla kolmannesta maasta tulleella opiskelijalla, ei ole mitään perustetta. Lisätty kohta vastaa kyseisen direktiivin 24 artiklaa.

Muutosehdotus 12

27 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p style="text-align: center;">Tiedonsaanti</p> <p>1. Jäsenvaltioiden on asetettava pitkäaikaisen EU-oleskeluluvan hakijoiden helposti saataville tiedot</p> <p>a) hakemusta varten tarvittavista asiakirjatodisteista;</p> <p>b) kolmansien maiden kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä sovellettavista aseman saamista ja oleskelua koskevista edellytyksistä, mukaan lukien heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä menettelyyn liittyvistä takeista.</p> <p>2. Jos jäsenvaltiot myöntävät kansallisia oleskelulupia 14 artiklan mukaisesti, niiden on varmistettava, että pitkäaikaista EU-oleskelulupaa koskevat tiedot ovat saatavilla yhtä hyvin kuin tällaisia kansallisia oleskelulupia koskevat tiedot.</p>	<p style="text-align: center;">Tiedonsaanti</p> <p>1. Jäsenvaltioiden on asetettava pitkäaikaisen EU-oleskeluluvan hakijoiden helposti saataville tiedot</p> <p>a) hakemusta varten tarvittavista asiakirjatodisteista;</p> <p>b) kolmansien maiden kansalaisiin ja heidän perheenjäseniinsä sovellettavista aseman saamista ja oleskelua koskevista edellytyksistä, mukaan lukien heidän oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä menettelyyn liittyvistä takeista.</p> <p>2. Jos jäsenvaltiot myöntävät kansallisia oleskelulupia 14 artiklan mukaisesti, niiden on varmistettava, että pitkäaikaista EU-oleskelulupaa koskevat tiedot ovat saatavilla yhtä hyvin kuin tällaisia kansallisia oleskelulupia koskevat tiedot.</p> <p>3. Kun kolmannen maan kansalainen on oleskellut jäsenvaltion alueella laillisesti ja yhtäjaksoisesti viiden vuoden ajan, kyseisen jäsenvaltion on ilmoitettava kolmannen maan kansalaiselle, että tämä aikajakso on kulunut ja että hän voi hakea 7 artiklassa tarkoitettua asemaa, jos 3, 4 ja 5 artiklassa tai 26 artiklassa säädetty edellytykset täyttyvät.</p>

Perustelu

Mahdollisuutta hakea EU:n alueella pitkään oleskelleen henkilön asemaa ei ole tähän mennessä käytetty riittävästi, mikä johtuu osittain siitä, että asemaan liittyviä oikeuksia ja etuja ei tunneta riittävän hyvin eikä niistä ole tarpeeksi tietoa. Olisikin suositeltavaa ilmoittaa jäsenvaltiossa laillisesti oleskelleille kolmansien maiden kansalaisille, että heillä saattaa olla oikeus kyseiseen asemaan ja millä tavoin he voivat hakea tällaista asemaa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston ehdotus direktiiviksi kolmansien maiden kansalaisille jäsenvaltion alueella oleskelua ja työskentelyä varten myönnettävää yhdistelmä lupaa koskevasta yhden hakemuksen menettelystä sekä jäsenvaltiossa laillisesti oleskelevien kolmansista maista tulleiden työntekijöiden yhtäläisistä oikeuksista

COM(2022) 655

Muutosehdotus 13

Johdanto-osan 4 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Olisi annettava säännöt yhdistelmä lupaa koskevien hakemusten tutkintamenettelyä varten. Tämän menettelyn olisi oltava tehokas ja helposti toteutettava jäsenvaltioiden hallintoviranomaisten tavanomainen työtaakka huomioon ottaen, ja sen olisi oltava myös avoin ja oikeudenmukainen asianmukaisen oikeusvarmuuden tarjoamiseksi kyseessä oleville henkilöille.</p>	<p>Olisi annettava säännöt yhdistelmä lupaa koskevien hakemusten tutkintamenettelyä varten. Tämän menettelyn olisi oltava tehokas ja helposti toteutettava, ja sen olisi oltava myös avoin ja oikeudenmukainen asianmukaisen oikeusvarmuuden ja nopean käsittelyn tarjoamiseksi kyseessä oleville henkilöille.</p>

Perustelu

Kun otetaan erityisesti huomioon, että muuttoliikkeet kasvavat nyky maailmassa jatkuvasti, yhdistelmä lupahakemusten tutkintamenettelyä, jota varten tarvittaisiin omat resurssinsa, ei ole asianmukaista asettaa alisteiseen asemaan muun käytännön työn suhteen.

Muutosehdotus 14

Johdanto-osan 5 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p>Tämän direktiivin säännökset eivät saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden toimivaltaan säännellä maahanpääsyä, mukaan lukien maahan työntekeä varten päästettävien kolmansien maiden kansalaisten lukumäärää.</p>	<p>Tämän direktiivin säännökset eivät saisi vaikuttaa jäsenvaltioiden toimivaltaan säännellä maahanpääsyä, mukaan lukien maahan työntekeä varten päästettävien kolmansien maiden kansalaisten lukumäärää. Jäsenvaltioita kannustetaan kuulemaan asianomaisia paikallis- ja alueviranomaisia ja paikallistoimijoita, kun ne vahvistavat maahan päästettävien henkilöiden määriä.</p>

Perustelu

Vaikka maahanpääsykiintiöt kuuluvat kansalliseen toimivaltaan, jäsenvaltion työmarkkinatilanne voi vaihdella huomattavasti alueittain eivätkä kansalliset keskiarvotiedot välttämättä anna tarkkaa kuvaa työvoimatarpeista. Paikallis- ja alueviranomaisten olisi sen vuoksi voitava tuoda esiin omat vaatimuksensa, jotta ne voidaan ottaa huomioon kansallisessa maahan päästettävien henkilöiden määrässä. Sellaiset paikalliset sidosryhmät kuin paikalliset ja alueelliset järjestöt, maahanmuuttajien kotouttamisen ja pakolaisten vastaanoton parissa työskentelevät valtioista riippumattomat organisaatiot, pakolaisneuvostot jne. voivat niin ikään antaa tarkkoja arvioita maahan tulleiden kolmannen maan kansalaisten määrästä.

Muutosehdotus 15

Johdanto-osan 15 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tämän direktiivin mukainen toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen ei saisi rajoittaa muiden viranomaisten ja soveltuvin osin työmarkkinaosapuolten tehtäviä ja vastuuta hakemuksen tutkimisen ja hakemuksen johdosta tehtävän päätöksen osalta.	Tämän direktiivin mukainen toimivaltaisen viranomaisen nimeäminen ei saisi rajoittaa muiden viranomaisten, myöskään paikallis- ja alueviranomaisten , ja soveltuvin osin työmarkkinaosapuolten tehtäviä ja vastuuta hakemuksen tutkimisen ja hakemuksen johdosta tehtävän päätöksen osalta.

Perustelu

Muutosehdotuksen tarkoituksena on varmistaa, että paikallis- ja alueviranomaiset säilyttävät tehtävänsä ja vastuunsa.

Muutosehdotus 16

Johdanto-osan 16 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Ammattipätevyyden tunnustamisen vaatiman ajan ei kuitenkaan tulisi sisältyä hakemuksen johdosta tehtävälle päätökselle asetettuun määräaikaan. Tämä direktiivi ei saisi rajoittaa tutkintotodistusten tunnustamista koskevien kansallisten menettelyjen soveltamista.	Ammattipätevyyden ja tutkintojen tunnustamisen vaatiman ajan ei kuitenkaan tulisi sisältyä hakemuksen johdosta tehtävälle päätökselle asetettuun määräaikaan, eikä tämä määräaika saisi rajoittaa tutkintotodistusten tunnustamista koskevien kansallisten tai alueellisten menettelyjen soveltamista.

Perustelu

Pätevyyden tunnustamisesta vastaavat eri viranomaiset, ja se voi hidastaa yhdistelmälupahakemuksen käsittelyä. Eräissä jäsenvaltioissa monia ammatteja hallinnoidaan aluetasolla. Jotta nämä pätevyudet voidaan tunnustaa, alueiden on pantava täytäntöön säännöksiä.

Muutosehdotus 17

Johdanto-osan 32 kappale

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Tämän direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi huolehdittava siitä, että työnantajien seuranta varten on käytössä asianmukaisia mekanismeja ja että tarvittaessa niiden alueella tehdään tehokkaita ja riittäviä tarkastuksia. Tarkastettavat työnantajat olisi valittava ensisijaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittaman riskinarvioinnin perusteella ottaen huomioon muun muassa yrityksen toimiala ja mahdolliset aiemmat säännösten rikkomiset.	Tämän direktiivin asianmukaisen täytäntöönpanon varmistamiseksi jäsenvaltioiden olisi huolehdittava yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa siitä, että työnantajien seuranta varten on käytössä asianmukaisia mekanismeja ja että tarvittaessa niiden alueella tehdään tehokkaita ja riittäviä tarkastuksia. Tarkastettavat työnantajat olisi valittava ensisijaisesti jäsenvaltioiden toimivaltaisten viranomaisten suorittaman riskinarvioinnin perusteella ottaen huomioon muun muassa yrityksen toimiala ja mahdolliset aiemmat säännösten rikkomiset.

Perustelu

Mahdollisuus ottaa paikallis- ja alueviranomaisetkin mukaan seurantaan merkitsee sitä, että myös paikalliset ja alueelliset poliisivoimat voivat osallistua työntekijöiden suojeluun ja siten työpaikkojen valvontaan.

Muutosehdotus 18

5 artikla

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
<p style="text-align: center;">Toimivaltainen viranomainen</p> <p>1. Jäsenvaltioiden on nimettävä viranomainen, jolla on toimivalta ottaa hakemus vastaan ja myöntää yhdistelmä-lupa.</p> <p>2. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä täydellisen hakemuksen johdosta päätös mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään neljän kuukauden kuluessa hake-muksen tekemisestä.</p> <p>Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun määräaikaan on sisällytettävä työmarkkinatilanteen tarkistaminen ja 4 artik-lan 3 kohdassa tarkoitettu viisumin myöntäminen. Määrä-aikaa voidaan pidentää poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen tutkinnan monimutkaisuuteen.</p> <p>Jos päätöstä ei ole tehty tässä kohdassa säädettyssä määräajassa, tästä aiheutuvat oikeudelliset seuraukset mää-räytyvät kansallisen oikeuden mukaisesti.</p> <p>3. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava päätök-sestä hakijalle kirjallisesti asianomaisessa kansallisessa oikeudessa säädettyjen ilmoitusmenettelyjen mukaisesti.</p> <p>4. Jos hakemuksen tueksi esitetyt tiedot tai asiakirjat ovat kansallisessa oikeudessa tarkemmin säädettyjen perusteiden mukaan puutteelliset, toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava hakijalle kirjallisesti, mitä lisätietoja tai asiakirjoja tarvitaan, ja sen on asetettava kohtuullinen määräaika niiden toimittamiselle. Edellä 2 kohdassa tarkoi-tetun määräajan kulumisen keskeytyy, kunnes toimivaltai-nen viranomainen tai muut asiaankuuluvat viranomaiset ovat saaneet vaaditut lisätiedot. Jos lisätietoja tai -asiakirjoja ei ole toimitettu asetetussa määräajassa, toimivaltainen viranomainen voi hylätä hakemuksen.</p>	<p style="text-align: center;">Toimivaltainen viranomainen</p> <p>1. Jäsenvaltioiden on nimettävä viranomainen, jolla on toimivalta ottaa hakemus vastaan ja myöntää yhdistelmä-lupa.</p> <p>2. Toimivaltaisen viranomaisen on tehtävä täydellisen hakemuksen johdosta päätös mahdollisimman pian ja joka tapauksessa viimeistään neljän kuukauden kuluessa hake-muksen tekemisestä.</p> <p>Ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettuun määräaikaan on sisällytettävä työmarkkinatilanteen tarkistaminen ja 4 artik-lan 3 kohdassa tarkoitettu viisumin myöntäminen. Määrä-aikaa voidaan pidentää poikkeuksellisissa olosuhteissa, jotka liittyvät hakemuksen tutkinnan monimutkaisuuteen, tai lyhentää vakavissa poliittisissa, yhteiskunnallisissa tai luonnonkatastrofista johtuvissa tilanteissa edellyttäen, että vaatimuksia tarkistetaan myöhemmin.</p> <p>Jos päätöstä ei ole tehty tässä kohdassa säädettyssä määräajassa, tästä aiheutuvat oikeudelliset seuraukset mää-räytyvät kansallisen oikeuden mukaisesti.</p> <p>3. Toimivaltaisen viranomaisen on ilmoitettava päätök-sestä hakijalle kirjallisesti asianomaisessa kansallisessa oikeudessa säädettyjen ilmoitusmenettelyjen mukaisesti.</p> <p>4. Jos hakemuksen tueksi esitetyt tiedot tai asiakirjat ovat kansallisessa oikeudessa tarkemmin säädettyjen perusteiden mukaan puutteelliset, toimivaltaisen viranomaisen on il-moitettava hakijalle kirjallisesti, mitä lisätietoja tai asiakir-joja tarvitaan, ja sen on asetettava kohtuullinen määräaika niiden toimittamiselle. Edellä 2 kohdassa tarkoitetun määräajan kulumisen keskeytyy, kunnes toimivaltainen viranomainen tai muut asiaankuuluvat viranomaiset ovat saaneet vaaditut lisätiedot. Jos lisätietoja tai -asiakirjoja ei ole toimitettu asetetussa määräajassa, toimivaltainen viran-omainen voi hylätä hakemuksen.</p> <p>5. Työmarkkinatilanteen tarkistaminen voidaan jättää tekemättä tai sitä voidaan nopeuttaa, jos työnantaja sijaitsee alueella tai kaupungissa, joka on ilmoittanut jäsenvaltion toimivaltaiselle viranomaiselle työvoimapu-lasta, jota ei pystytä poistamaan kotimaisella työvoimalla.</p>

Perustelu

Ehdotettu muutos mahdollistaisi sellaisten työntekijöiden hakemusten nopeamman käsittelyn, jotka tulevat alueille, joilla pyritään aktiivisesti lievittämään työvoimapulaa ulkomaalaisten työntekijöiden avulla.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA,

1. pitää myönteisenä strategista lähestymistapaa lailliseen muuttoliikkeeseen.
2. toteaa, että laillisilla muuttajilla on keskeinen rooli Euroopan taloudessa ja yhteiskunnissa ja että asianmukaisten toimintapolitiikkojen käyttöönoton myötä heistä voi tulla myös kehitystä edistävä tekijä. Komitea korostaa, että laillinen muuttoliike on keskeinen kaupunkien kasvun vauhdittaja ja auttaa tekemään kaupungeista paljon monimuotoisempia ja taloudellisesti vireämpiä. Komitea korostaa lisäksi panosta, jonka suurelta osin muuttajista koostuva keskeisten työntekijöiden joukko antoi covid-19-pandemian aikana. Komitea painottaa tarvetta vahvistaa kolmansista maista tulleiden työntekijöiden yhdenvertaista kohtelua erityisesti työolojen ja -ehtojen, yhdistymis- ja liittymisvapauden ja sosiaaliturvaetuksien osalta sekä tarvetta parantaa naisten oikeuksien suojelua ja sukupuolinäkökulman huomioon ottamista erityisesti aloilla, joilla maahanmuuttajanaiset ovat yliedustettuina, mutta myös suojella vammaisia henkilöitä turvaamalla heidän oikeutensa ja varmistamalla heidän mahdollisuutensa saada hoitoa.
3. huomauttaa, että paikallis- ja alueviranomaisilla on parhaat edellytykset pitää yllä johdonmukaista kokonaiskuvaa paikallisilla työmarkkinoilla kulloinkin vallitsevista ja rakenteellisemmista puutteista sekä markkinoiden tarjoamista mahdollisuuksista ja että ne olisi siksi otettava mukaan monitasoiseen hallintoon, jonka tavoitteena on houkuttaa kansainvälisiä osaajia ja saada heidät jäämään unioniin paikallisten työmarkkinoiden tarpeisiin vastaamiseksi. Tätä varten on laajennettava mahdollisuuksia käydä paikallis-, jäsenvaltio- ja EU-tason hallintorakenteet kattavaa monitasoista vuoropuhelua.
4. korostaa tarvetta käsitellä siirtotyöläisten työllisyyttä kokonaisvaltaisesti, jotta voidaan kattaa maahanmuuttoprosessin kaikki näkökohdat työhönnotosta varsinaiseen kotoutumiseen ja viime kädessä vapaaseen liikkuvuuteen EU:n työmarkkinoilla. Samalla komitea painottaa, että on tärkeää sovittaa taloudellisista syistä maahan laillisesti muuttavien määrä yhteen jäsenvaltioiden työmarkkinoiden tarpeiden kanssa. Tähän prosessiin olisi otettava mukaan myös yksityisen sektorin kumppanit ja työnantajat, ja siinä pitäisi ottaa huomioon kaikkien osaamistasojen siirtotyöläiset.
5. toteaa, että EU:n siirtyminen vihreään ja digitaaliseen talouteen edellyttää erityisosaamista sekä talouksien ja työmarkkinoiden rakenteellista uudistamista ja että nämä puolestaan edellyttävät lisätyövoimaa ja uusia taitoja teknisen ja ammatillisen koulutuksen kautta. Komitea kehottaa osallistamaan tähän prosessiin alue- ja paikallisviranomaiset, jotka tuntevat paikallisten ja alueellisten työmarkkinoiden tarpeet parhaiten.
6. korostaa, että kunta- ja aluetason instituutioilla on suuri merkitys edellytysten luomisessa kaikkien kolmannen maan kansalaisten osallisuudelle heidän oikeudellisesta asemastaan riippumatta. Ne edistävät usein monimuotoisuutta ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta erilaisilla edistyksellisillä politiikoilla, jotka lujittavat luottamusta paikallishallintoon ja parantavat yhteisten palvelujen oikeudenmukaista saatavuutta ja sosioekonomista osallisuutta. Niillä on keskeinen sija pakolaisten vastaanotossa ja auttamisessa ja olennainen rooli työmarkkinatarpeiden kartoittamisessa ja suojaamiseksi edellyttävien olosuhteiden määrittämisessä (työmarkkinatesti) sekä sen varmistamisessa, että työmarkkinoilla tunnustetaan monimuotoisuuden merkitys ja kunnioitetaan sitä ja tarjotaan kaikille yhtäläiset mahdollisuudet.
7. kehottaa ottamaan EU:n tasolla käyttöön kattavan menetelmän tietojen keräämiseksi korkeasti koulutettujen työntekijöiden kysynnästä eri ammateissa ja työmarkkinoilla. Tämä edellyttäisi EURES-portaalin, Europassin ja nykyisten uuteen osaamishjelmaan liittyvien toimien kaltaisten aloitteiden kehittämistä edelleen. Yhteistyöfoorumeita, jotka perustuvat kansallisten työmarkkinaosapuoltenkin usein esille tuomiin todellisiin markkinatarpeisiin, voitaisiin luoda aiempaa yksinkertaisemmin menettelyin.
8. suhtautuu myönteisesti tukeen, jota Euroopan työviranomainen (ELA) antaa muun muassa tiedottamisen, samanaikaisten ja yhteisten tarkastusten, tehostetun hallinnollisen yhteistyön ja erityisesti EURES-verkoston kautta toteutettavan työvoiman liikkuvuuden edistämisen muodossa sen varmistamiseksi, että työvoiman liikkuvuutta ja sosiaaliturvan yhteensovittamista koskevat EU:n säännöt pannaan täytäntöön oikeudenmukaisesti, yksinkertaisesti ja tehokkaasti.
9. katsoo, että tarkasteltavina olevien kahden direktiivin uudelleenlaatiminen on toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteiden mukaista.
10. suhtautuu myönteisesti osajien houkuttelemista koskevassa toimenpidepaketissa esitettyihin lisätoimiin, joista esimerkkinä voidaan mainita erityisesti Ukrainasta Venäjän hyökkäyksen takia pakeneville ihmisille suunnatun osajia koskevan EU:n pilottihankkeen käynnistäminen ja ehdotettu EU:n osaamisreservi.

11. on hyvillään Euroopan komission ilmoituksesta laajentaa EU:n osaamisreserviä kattamaan myös EU:ssa ja sen ulkopuolisissa maissa oleskelevat pakolaiset. Tämä tasoittaa tietä kestävämmälle ja osallistavammalle lähestymistavalle työvoiman liikkuvuuteen ja kolmansia maita koskeviin ratkaisuihin. Komitea muistuttaa, että tällaisia välineitä suunniteltaessa on pyrittävä tarmokkaammin kehittämään sellaisia oikeudenmukaisia työvoiman muuttoliikettä koskevia järjestelmiä, joilla varmistetaan ihmisarvoinen työ kaikille työntekijöille ja jotka ovat yhtäläisesti pakolaisten saatavilla heidän kansalaisuudestaan ja oleskelupaikastaan riippumatta ja tarjoavat tarvittavat suojelutakeet. Olemassa olevat oikeudelliset ja hallinnolliset kehykset ovat yhä liian monimutkaisia ja jarruttavat usein mittakaava vaikutusten aikaansaamista. Liian byrokraattiset menettelyt voivat haitata pakolaisten pääsyä työmarkkinoille, mikä lisää näin riskiä, että heidän on jossain vaiheessa tehtävä pimeää työtä ja että he altistuvat hyväksikäytölle ja riistolle.

12. korostaa, että liikkuvuushankkeiden ja osaamiskumppanuuksien täytäntöönpanoon pitäisi osallistaa tulevaisuudessa seuraavat tahot: paikallisviranomaiset ja aluehallinnot, joiden tulee osallistua tulevien hankkeiden kehittämiseen, maahanmuuttajayhteisöt, joiden tulee yksilöidä muuttajien tarpeet ja auttaa suunnittelemaan omissa lähtömaissaan toteutettavia hankkeita, sekä toimiala- ja työnantajajärjestöt, joiden tulee koota yhteen kansallisen ja paikallisen tason työmarkkinatarpeet ja auttaa suunnittelemaan tehokkaita toimia.

13. korostaa, että eri toimijoiden (muuttajat, maahanmuuttajayhteisöt, paikallis- ja alueviranomaiset, työnantajat ja toimialajärjestöt) tarpeet olisi otettava huomioon, jotta voidaan varmistaa, että tulevilla hankkeilla edistetään tehokkaasti ja kestävästi laillisen muuttoliikkeen pitkäjänteistä hallintaa. Komitea kehottaa perustamaan tätä varten Euroopan komission, Euroopan talous- ja sosiaalikomitean, Euroopan alueiden komitean ja Euroopan parlamentin yhteisen työryhmän, jonka keskustelujen pohjana olisi käytettävä aiempia keskeisten sidosryhmien kanssa käytyjä näkemystenvaihtoja ja vuoropuhelua maahanmuuttajien kotouttamisesta. Komitea kehottaa samanaikaisesti luomaan synergioita Euroopan komission kaavaileman työvoiman muuttoliikettä käsittelevän EU:n foorumin kanssa ja muistuttaa, että pakolaisten erityisen haavoittuva asema olisi otettava huomioon tulevissa hankkeissa, jotta varmistetaan pakolaisten yhtäläiset mahdollisuudet hyödyntää työmarkkinoiden tarjoamia mahdollisuuksia sekä tarvittavien oikeudellisten takeiden olemassaolo.

14. kannattaa kolmansista maista tuleville nuorille tarkoitettua EU:n alueella työskentelyä ja matkustamista helpottavan ohjelman perustamista, kuten komissio esittää tiedonannossaan osajien houkuttelemisesta EU:hun, sekä DiscoverEU-ohjelman laajentamista niin, ettei se rajoitu vain Erasmus+-ohjelmaan osallistuviin kolmansiin maihin, ja kehottaa soveltamaan Euroopan solidaarisuusjoukkoihin samanlaista lähestymistapaa, jotta ohjelmaan voidaan sisällyttää nykyistä enemmän kolmansia maita. Tämä on tarpeen muuttoliikkeeseen liittyvien haasteiden ja mahdollisuuksien käsittelemiseksi muuttoliikeseisäisissä kaikissa vaiheissa.

15. katsoo, että tiedonantoa COM(2022) 657, jonka päätavoitteena ja painopisteenä on houkutella osajia EU:n alueelle, ei ole otettu riittävällä tavalla huomioon direktiiviehdotuksissa COM(2022) 650 ja 655, vaikka siinä annetaan merkittävä sysäys perusteelliselle muutokselle tavassa tarkastella muuttoliikettä.

16. tähdentää, että EU:n työmarkkinoille osallistuvien kolmannen maan kansalaisten joukossa on erityisryhmiä, joihin olisi kiinnitettävä huomiota lainsäädännössä, koska niistä tulee yhä merkityksellisempiä eurooppalaisten työmarkkinoiden keskeisillä aloilla, esimerkiksi sellaisten terveydenhuolto- ja hoiva-alan vahvistamiseen liittyvien aloitteiden yhteydessä kuin EU:n lapsitakuu tai vihreä kirja väestön ikääntymisestä. Komitea kehottaa antamaan kolmansien maiden kansalaisille enemmän kohdennettua tukea, jotta heidän olisi helpompi saada pitkään oleskelleen henkilön asema, liikkuu EU:n sisällä ja kotoutuu. Tässä yhteydessä tulee kiinnittää erityistä huomiota kansainvälistä suojelua saaviin henkilöihin, joihin sovelletaan ehdotetun pitkään oleskelleita henkilöitä koskevan direktiivin nojalla samoja sääntöjä kuin kaikkiin muihin kyseisen direktiivin soveltamisalaan kuuluviin kolmansien maiden kansalaisiin, mikä tarkoittaa, ettei pakolaisten erityistilannetta ja haavoittuvuuksia oteta huomioon.

17. toteaa, että työvoiman liikkuvuus voi avata pakolaisille täydentävän laillisen väylän päästä Eurooppaan tai muihin kohteisiin ilman tarvetta turvautua laittomiin reitteihin. Se voi nimittäin tarjota pakolaisille turvallisen kanavan tarjota osaamistaan käyttöön ja hyödyntää potentiaaliaan alueilla, jotka pyrkivät täyttämään tiettyjä osaamisvajaita. Komitea ehdottaa, että EU:n ulkopuolisissa maissa oleskelevia pakolaisia olisi pidettävä uutena pätevien työntekijöiden ryhmänä. Tällaisen laillisen, työvoiman muuttoliikkeeseen perustuvan lisäväylän tarjoaminen voisi myös auttaa lievittämään eurooppalaisiin turvapaikkajärjestelmiin kohdistuvia paineita.

18. varoittaa, että vaikka laitton muuttoliike muodostaa vain pienen prosentuaalisen osuuden EU:hun suuntautuvasta muuttoliikkeestä, se aiheuttaa edelleen huomattavia paineita EU:n ulkorajoilla sijaitseville alueille ja kunnille. EU:n olisikin pantava asianmukaisesti täytäntöön EU:n jäsenvaltioiden välisen taakanjaon periaate ja torjuttava laitonta muuttoliikettä muun muassa toteuttamalla toimia ihmiskauppiaita vastaan, jotka käyttävät turvapaikanhakijoita ja taloudellisista syistä muuttavia hyväkseen ja saavat heidät lähtemään vaarallisille matkoille.

19. huomauttaa, että tiettyjen huippuosaamisalojen (terveydenhuolto, insinööritieteet jne.) ammattilaisten pääsy tulee helpottaa entisestään karsimalla byrokratiaa. Niiden tuhansien (esim. maatalous-, rakennus-, kuljetus- ja mekaanisen alan) avoimien työpaikkojen täyttämiseksi, jotka eivät edellytä akateemista vaan teknistä koulutusta, ei kuitenkaan riitä, että pyritään sovittamaan yhteen työmarkkinoiden tarjonta ja työvoiman kysyntä, vaan on tarpeen harkita toisenlaista yhteistyötä, johon kuuluu tarjonnan ja kysynnän yhteensovittamisen lisäksi myös työmarkkinaosapuolten ja asiaankuuluvien koulutuskeskusten kanssa tehtävän yhteistyön tiivistäminen. Tähän yhteistyöhön on otettava mukaan myös kunnat ja alueet.
20. kehottaa lisäksi jäsenvaltioita tutkimaan osaajien houkuttelemiseksi mahdollisuutta helpottaa pitkään oleskelleen henkilön aseman saamista kaikille laillisille muuttajille, joilla on korkea pätevyystaso ja korkea osaamistasoa vaativa työ, sekä tietyille kolmansien maiden kansalaisten ryhmille, joilla on keskitason pätevyystaso, ja luomaan tätä varten tieteenkin priorisointijärjestelmän. Näin voitaisiin auttaa täyttämään vajetta työvoimapulasta kärsivillä aloilla, kuten tietotekniikka-alalla ja terveydenhuollossa. Olisikin tarpeen laatia luetteloja ammattialoista, joilla on todettu olevan pulaa työvoimasta, ja sallia ammattitaitoisten työntekijöiden pääsy ilman työmarkkinatestiä.
21. ehdottaa (alueen tai suurkaupunkialueen tasolla toimivan) paikallisen osaamisen tunnistamisjärjestelmän käyttöönottoa, jotta nopeutettaisiin sellaisten kolmannen maan kansalaisten sosioekonomisen osallisuuden toteutumista, joilla on jokin voimassa olevan kansallisen lainsäädännön takaama asema, riippumatta siitä, ovatko he vasta tulleet maahan vai jo asettautuneet asumaan sinne. Tällainen osaamisen tunnistamisjärjestelmä ei korvaisi kansallista järjestelmää vaan täydentäisi sitä ja takaisi nopeamman integroitumisen alueen tai suurkaupunkialueen työmarkkinoille.
22. tähdentää, että Ukrainasta äskettäin saapuneen korkeasti koulutettujen pakolaisten virran takia on yhä tärkeämpää nopeuttaa kaikkien kolmannen maan kansalaisten osaamisen tunnistamista tavalla, josta säädetään jo uudessa direktiivissä EU:n sisisestä kortista. EU:lla on olennaisen tärkeää olla siirtotyöläisten maahantuloa ja kohtelua sääntelevä politiikka, jotta voidaan varmistaa työvoiman tarjonnan ja kysynnän välinen tasapaino, joka on tällä hetkellä erityisen häiriintynyt etenkin tietyissä sosiaalisesti merkityksellisissä tehtävissä, kuten hoiva- ja terveydenhuoltoalalla.
23. muistuttaa tarpeesta ottaa huomioon myös taidealan osaajat. He eivät kuulu alansa puolesta niihin ammattilaisiin, joita nyt etsitään, mutta he voivat rikastuttaa isäntämaan kulttuuria ja saada aikaan kulttuurivaihtoa, josta Euroopan historiassa voidaan olla ylpeitä.
24. kehottaa toteuttamaan pitkäjänteisiä politiikkoja, jotka eivät rajoitu pelkästään turvallisuuslähtöisiin toimenpiteisiin. Niiden yhteydessä tulee edistää parempaa osallisuutta ja puuttua myös muuttoliikkeen perimmäisiin syihin.
25. kehottaa edistämään yrittäjyyttä laajentamalla mahdollisuuksia muuttaa EU:hun startup- ja muiden yritysten perustamiseksi sekä helpottamalla kolmansien maiden kansalaisten luvansaantia yritysten perustamista varten. Komitea muistuttaa paikallis- ja alueviranomaisten mahdollisuuksista tarjota neuvontaa ja solmia yhteyksiä uusien tulokkaiden ja paikallisten yritysten välille sekä tarpeesta antaa tällaisille aloitteille pitkäaikaista EU:n rahoitustukea.
26. korostaa tarvetta edistää suvaitsevaisuuden kulttuuria lisäämällä muiden kulttuurien tuntemusta ja luomalla yhteenkuuluvuuden tunnetta.
27. kehottaa vahvistamaan monitoimijaista muuttoliikkeen hallintaa, tukemaan alueellisten viranomaisten ja kansalaisyhteiskunnan tiiviimpää yhteistyötä muuttoliikkeen, monimuotoisuuden ja osallisuuden hallinnassa, tehostamaan vuoropuhelua muuttoliikkeestä sekä aiheeseen liittyvää yhteistyötä ja kehittämään aidosti kokonaisvaltainen lähestymistapa, jossa kiinnitetään huomiota ilmiön kaikkiin ulottuvuuksiin ja kunnioitetaan tinkimättä ihmisoikeuksia.

Bryssel 30. marraskuuta 2022.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Vasco ALVES CORDEIRO